

Teckna och tolka uttryck

Att hyra en studio kostar 800 kr i en fast avgift och sedan 150 kr per timme. Den totala kostnaden för att hyra studion ett visst antal timmar kan då sammanställas i en tabell:

Antal timmar	Total kostnad (kr)
1	$800 + 150 \cdot 1$
2	$800 + 150 \cdot 2$
3	$800 + 150 \cdot 3$
5	$800 + 150 \cdot 5$
x	$800 + 150 \cdot x$

Vi kan skriva ett uttryck för kostnaden att hyra studion i x timmar som
 $800 + 150 \cdot x$ eller $800 + 150x$

Vi ska nu titta på uttrycket **800 + 150x** och gå igenom vad de olika delarna heter. Lär dig de fetmarkerade begreppen i högra kolumnen!

Innehåll	Förklaring	Begrepp
x	bokstaven	variabel
150	“talet framför x”, talet som multipliceras med variabeln	koefficient
150x	hela termen som innehåller variabeln	variabelterm
800	termen som bara består av ett tal	konstantterm

Kostnaden för att hyra studion i exempelvis 12 timmar beräknar vi genom att sätta $x = 12$ och sätta in i formeln $800 + 150x$

$$800 + 150 \cdot 12 = 800 + 1800 = 2600$$

Kostnaden blir alltså 2 600 kr där 2 600 kallas uttryckets **värde**.

Ex. Linn är x år. Albin är 3 gånger så gammal som Linn var för 4 år sedan. Ställ upp ett uttryck för

- a) Linns ålder för 12 år sedan   b) Albins ålder.

a) Om Linn är x år nu, måste vi subtrahera 12 för att få hennes ålder för 12 år sedan.

Svar: $x - 12$

b) Linn är x år nu. För 4 år sedan var hon $(x - 4)$ år. Albin är alltså 3 gånger så gammal som det, dvs. Albin är
 $3(x - 4)$ år

Faktorer framför parenteser multiplicerar vi in med varje term.

$$3(x - 4) = 3x - 12$$

Svar: $3(x - 4)$ eller $3x - 12$

Ex. Äpplen kostar a kr/st och päron b kr/st. Tolka

- a) $3a + 4b$ b) $10a - 7b$

a) **Svar:** Kostnaden för 3 äpplen och 4 päron.

b) **Svar:** Prisskillnaden mellan 10 äpplen och 7 päron.

Ex. Beräkna värdet för $20 - 3x$ om

- a) $x = 4$ b) $x = -5$

a) Ersätt x med 4 i uttrycket och beräkna.

$$20 - 3 \cdot 4 = 20 - 12 = 8$$

Svar: 8

b) $20 - 3 \cdot (-5) = 20 + 15 = 35$

Svar: 35